

Htş Ve Yeni Güç Dengesi

— oktay-guvener · 29 Aralık 2024

Suriye’de Heyet Tahrir el-Şam’ın (HTŞ) yönetimi ele geçirmesi, bölgedeki dengeleri yeniden şekillendireceğini daha önceki yazımda vurgulamıştım. Bu durumun, hem yerel aktörleri hem de bölgesel güçleri etkileyerek yeni stratejik hesaplamalara neden olacağına değinmiştim. Özellikle, Suriye’de çıkarlarını korumaya çalışan İran bu yeni durumu kendisi için bir tehdit olarak göreceğini ve buna karşı önlemler geliştirmeye çalışacağını bunun için ya siyasi ya da ekonomik yönden girişimlerde bulunacağını belirtmiştim. Şimdi Suriye’de neler oluyor ve Suriye’yi neler bekliyor konusunda fikirlerimi aktarmaya çalışacağım.HTŞ’nin Suriye’de yönetimi ele geçirmesi, uzun süredir devam eden iç savaşın dönüşümü olarak yorumlanabilir. Muhammed Colani liderliğindeki HTŞ, özellikle İdlib’deki kontrolünü sağlamlaştırırken, uluslararası meşruiyet arayışını da hızlandırmıştır. Colani’nin “Batı ile ilişkilerimizi geliştirmek istiyoruz” açıklaması, HTŞ’nin kendisini daha ılımlı bir yapı olarak konumlandırma çabasının bir parçası olarak değerlendirilmelidir.Ancak bu stratejik hamle, bölgedeki diğer aktörlerin tepkisini çekmiştir. İran basını, HTŞ’nin İsrail’e karşı herhangi bir direniş göstermemesini ve Suriye’yi savunmak için “tek bir kurşun bile atılmamasını” sert bir şekilde eleştirmiştir. Bu durum, İran’ın Suriye’deki yeni güç dengesinden duyduğu rahatsızlığı açık bir şekilde ortaya koymaktadır.HTŞ’nin yükselişi, İran’ın Suriye’deki stratejik çıkarlarını tehdit etmektedir. Beşar Esad rejiminin devrilmesi, Tahran’ın bölgedeki en büyük müttefiklerinden birini kaybetmesi anlamına gelmektedir. Bu kaybın yarattığı boşluğu doldurmak isteyen İran, yeni yönetimi dengelemek ve kendi nüfuzunu korumak için yeni bir strateji izlemektedir.Bu kapsamda, İran destekli Iraklı milislerin Suriye’ye sevk edildiği yönünde haberler gelmektedir. Bu milislerin, İran’ın Suriye’deki çıkarlarını korumak ve HTŞ’nin hâkimiyetini sarsmak amacıyla kullanılacağı bilinmektedir. Tahran’ın dini lideri Ayetullah Ali Hamaney’in, bu yeni durumu “ABD ve İsrail’in bir oyunu” olarak nitelendirmesi, İran’ın yaşananları uluslararası bir komplo olarak gördüğünü göstermektedir.Esed’in devrilmesiyle bölgede büyük bir güç kaybeden İran’ın dini lideri Ayetullah Ali Hamaney, isim vermeden Türkiye’yi hedef alarak "Suriye’ye komşu bir ülke, bu süreçte açık bir şekilde rol oynadı ve halen etkisini sürdürüyor" ifadelerini kullandı. Hamaney "Suriye’de kaybedilen yerler geri alınacaktır." diyerek savaşı devam ettireceklerini de söyledi. Bununla da yetinmeyen Hamaney, Suriyeli gençleri, Türkiye’ye ve yeni düzene karşı isyana çağırdı. Bunun yanı sıra İran gazetesinde yazı kaleme alan Hamaney’in danışmanı Ali Ekber Velayeti Türkiye’yi üstü kapalı tehdit ederek, "İran’ın kudretini kendinizle kıyaslamayın" dedi. Tüm bu açıklamalardan da anlaşılacağı üzere Suriye’de taşların yerine oturması bayağı bir zaman alacaktır.Ayrıca İran’ın Suriye’deki etkisi ciddi bir şekilde devam etmektedir. Bu etki kırılmadığı takdirde rejim güçleri ve İran destekli milislerin yeni bir siyasi ya da askeri yapılanmaya gitmesi muhtemeldir. Bu da, Suriye’deki mevcut istikrarsızlığı daha da derinleştirecektir.HTŞ’nin yükselişine karşı İran ve diğer aktörlerin propaganda faaliyetleri dikkat çekmektedir. Özellikle, “Alevilerin öldürülmesi” gibi söylemlerle dünya kamuoyunda bir algı yaratılmaya çalışılmaktadır. Bu tarz manipülasyonlar, mezhepsel gerilimleri tırmandırarak bölgedeki şiddet ortamını daha da körükleyebilir. Bu nedenle, Suriye’deki gerçek durumu anlamak ve tarafsız bir bakışla

değerlendirme yapmak büyük önem taşımaktadır. Türkiye, Suriye'deki en etkili aktörlerden biri olmaya devam etmektedir. Ancak bu etkinin kalıcı olması için stratejik adımların dikkatle atılması gerekmektedir. Bir satranç oyunu hassasiyetinde hareket ederek, hem sahadaki hem de diplomatik arenadaki güç dengesini korumak kritik bir öneme sahiptir. Türkiye'nin bu stratejiyi sürdürebilmesi, bölgeye yönelik uzun vadeli etkisinin belirleyici olmasını sağlayacaktır. Bölgedeki Gelişmeler ve Öngörüler HTŞ'nin Suriye'de yönetimi ele geçirmesi, bölgedeki güç dengelerinin kısa vadede yeniden şekillenmesine neden olacaktır. İran, Suriye'deki nüfuzunu korumak için desteklediği milis grupları aktif bir şekilde kullanmaya devam edecektir. Bu durum, önümüzdeki dönemde Suriye'de yeni çatışmalara ve şiddet olaylarına yol açabilir. Diğer yandan, HTŞ'nin uluslararası meşruiyet arayışları ve İran'ın buna karşı hamleleri, bölgedeki dengelerin sürekli bir değişim içinde olacağını göstermektedir. Türkiye'nin, hem sahada hem de diplomatik masada güçlü bir duruş sergileyerek bu değişimlere uyum sağlaması gerekmektedir. Fırat'ın doğusunda PYD'nin güçlenmesi ve ABD'nin devam eden desteği de göz önüne alındığında, Türkiye'nin bölgedeki çıkarlarını koruması için çok yönlü bir strateji izlemesi kritik önem taşımaktadır.